

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Elofizetési díjak:</i>		A társulat minden rendű tagjai	A lap szerkesztéséhez illeto cikkek a szer-
Égész évre — — — — —	4 ft	a lapot tagdíjaikért kapják.	kesztésnek, az előfizetési pénzek a pénz-
Félévre — — — — —	2 „	—	tárnoki — az esetleges reklamációk pedig a
Negyedévre — — — — —	1 „	Kéziratokat nem adunk vissza,	kiadói hivatásának küldendők.

Vallásosság és hazafiság.¹⁾

A mennyország virágos kertjébe hazánk földjéből is került át néhány ékes rózsátó. A Gondviselés nemzetünk soraiból is választott ki néhány, a szentség fényében lündöklő alakot, hogy azokat a magyar példányképeül szem előtt tartsa, életének bajokkal és szenvedésekkel telt utjában hozzájuk forduljon, nemes erényeiket kövesse, emléktükön felmagasztosuljon. Sz. István, Sz. Imre, Sz. László, Sz. Erzsébet és B. Margit nem csupán az egyház kiválasztott bajnokai, hanem a magyarság faji erényeinek megtestesítői s legmagasabb fokra fejlesztői. Már őseink bámulattal és szeretettel, kegyelettel és halálal eltelve magasztalják emléktükét; életük fensége szent tüzellel töltötte el szívüket s nemcsak áhitatra ragadta lelküket, hanem nagy elhatározásokra indította, megragadó tettekre lelkesítette.

Ez elől a szívet-lelket eltöltő hatás alól mi sem vonhatjuk ki magunkat; nevük hallatára égő láng borítja arcunkat, szívünk mélyét kimondhatatlanul édes melegség járja át, mintha nyolcszáz esztendőnek minden öröme, minden derűje felénk sugárzanék. Nevük varázsa arany tonállal fűzi a jelent a multhoz, mintha köztük meg közöttünk nem is eseményekben gazdag századok banyatlottak volna az enyészet ködébe. Közel érezzük magunkat hozzájuk, mivel törekvéseink sok tekintetben megegyeznek a tőlük követett irányval. Ők mindannyian a keresztény vallás hitbéli meggyőződéseinek vallói és terjesztői voltak, mi szintűgy a keresztény erkölcsiség diadalát óhajtuk. A magyar katolikus ifjúság védőszentjéül Szent Imrét választottuk mintegy annak a kifejezésére, hogy nyolcszáz év múlva sem egyebet várunk a jövő reményeitől, mint anyagi tisztaságot, a vallási törvények hű követését; habár a hit tanításaihoz való ragaszkodás napjainkban már a Sz. Imréhez hasonló bámulatos aszkezisben nem is nyilvánul.

De még más tekintetben is van rokonság őseinknek és nekünk, maradékoknak a törekvései közt. Sz. István, Sz. László és a többi Árpád-bázi királyok sokszor élethalál-barcot vívtak szeretet hazájuk megmaradásáért. Ez a harc a nemzet feumaradásáért ma sem szünetel, s a naponként meg-megújuló ütközetek hasonló áldozatokat, lelki erőt és kitartást követelnek, mint őseink idejében.

Ha azok az eltemetett századok hozzánk fordulhatná-

¹⁾ A gyulafehérvári r. k. főgymnázium Sz. Imre-ünnepén tartott felolvasás.

nak, szózatossággal kiáltanák, hogy eleink a nagy harcot csupán sziklaszilárd vallásosságukkal és törheteren hazafiságokkal állották meg. De hiszen meg is szólalnak a századok, hangjuk tompa morajjal kel a sírok öléből s méltósággal zúgja a nagy tanúságot, hogy vallásosság és hazafiság tartották meg annyi időn át a nemzetet s jóslatszerűen, vagy mondhatjuk, az igazság nyilvánvaló erejével zengik, hogy ha erre a két nagy erényre, a többi erények szüleire támaszkodunk, rajtunk erőt semmi hatalom nem veszen.

Ma Szent Imrének, a szűztisztaságú magyar hercegnek üljük emlékét. Az alkalomszerűség úgy hozná magával, hogy életének tüneményes nagyságáról intézzem szavaimat hozzátok. De erényeiről hű képet őriztek szívetekben a megelőző években tartott ünnepi felolvasások nyomán, s a templomi szent beszéd emlékeitet kellőleg felújította. Engedjétek meg, hadd elmélkedjem inkább a feljebb említett két nagy erényről, melyek a magyar nemzet megtartói voltak. Még így is alig kerülhetem el, hogy a szent ifjú életének legalább általános képét ide ne fesseim.

Sz. István király szakít fejedelmi elődeinek politikai hagyományaiival és vallásbéli meggyőződésével; országát állami intézményeivel a nyugati szomszéd birodalmak mintájára szervezi, a keresztény vallás elterjesztésével a kapcsolatot népe s a nyugati népek között még szívósabbá teszi. Egy személyben apostol és király volt, mert életében erkölcsi fenségével a népe előtt még új vallást legszebb oldalról mutatta be, s mert továbbá keftős hivatásában saját rokoni, apának fegyvertársait sem kimélte, mikor egész nemzetének java és jövője forgott a kockán; a legerősebb kötelekek: a vérség kötelekei is gyöngébbeknek bizonyultak vallásos és hazafiai buzgalmánál. Munkáját áldás és siker kísérték; ugyanis országát és a keresztény vallást a halála után bekövetkező vagy válságok és küzdelmek sem tudták megdönteni.

Fia, Imre buzgó követője atya életszentségének, sőt az önmegtartadás erényében a tökéletességnek magasabb fokára emelkedik. A földi nagyság esábitó képei szívét nem tudják megtántorítani; a korona fénye és a királyi palást bibora nem batnak ártatlan lelkére; a mennyei életet nem kockáztatja a mulandó földi vándorút káprázataiért. Ártatlanul élt, szentül halt meg. Ime a vallásosság egy serdült korra is alig jutó ifjú szentelen szívében!

Sz. László a keresztény és pogány elemeket egészen összeforrasztja nemzetében; alatta a nemzet függetlensége

mely elődei alatt megingott, régi épségébe állítódik helyre ; sőt a künök és bessenyők visszaverésével nemzetünk megkezdí a kereszténység védelmét a Kelet pusztító néparadaitaival szemben. Alatta biztoság és béke bonol az országban. Az ország területének terjesztését az egyházi ügyek rendezésével tetézi be : püspökségeket, apátságokat alapít. Rendkívüli nagysága minden elődénél és utódánál mélyebb batást tesz a nép lelkére, úgy hogy ez alakját a legendák fénykörével vonja be. „Úgy ragyogott, mint a hajnali csillag a kőd közepette, eloszlatta az undok sötétséget és a mint a teli bold ragyog a maga idejében, vagy mint a fénylő nap“, mondja róla a később élő krónikás. A szomszéd vagy távoli népek krónikásai szintén csak magasztaló szép dolgokat tudnak egyéniségéről teljegyezni. Ime a vallásos és hazafias erények az akkori világ legelső bősében !

Említem-e az Arpádház szent életű fő tagjait ? „Az Arpádház leányai között sok volt a jámbor, kegyes, szeretetre méltó teremtes ; áldák emléktüket az idegen földön, bova őket sorsuk elvitte.“¹⁾ Ilyen volt Szent Erzsébet, II. Endre leánya, ki Thüringiában férje halála után nyomorultak vigasztalásában, betegek gyógyításában kereste szenvedéseinek enyhületét. Mint feleség és anya a családi élet szentségét példázza.

Szent Kinga, IV. Béla legidősebb gyermeke Sz. Imréhez a legteljesebb mértékben hasonlít. Férjével Boleszlóval mindig gyermeki ártatlanságban élt, vagyonát a tatárjárástól elpusztult ország felségelésére és klastromok alapítására fordította.

Boldog Margitban, IV. Béla másik leányában szintén a vallásosság legnagyobb diadalával találkozunk. A tatárjáráskor tett fogadalom következtében szülei már gyermekkorában kolostorba adják. Növekedése a lilium fejlődésére emlékeztet. A közel egykorú legenda szavai szerint Margit „kezde oly igen nyilván és erőssen használni jószágos cselekedetekben, hogy nemcsak az ő soror társi avagy ez szerzetnek frateri, de még ennek felette nagy nemes özvegy asszonyok és uraknak, fejedelmeknek feleségi ez országban, kik ötet nagy szeretettel szeretik vala, és az országban külömb külömb részéből jönnek vala egyetemben ő hozzája ötet látua és mind megépültenek vala az ő nagy tisztes erkölcsében . . . Eloszlott vala némi nemű malaszt az ő orcájában és némi nemű malasztos megért erkölcs az ő tekintetiben.“²⁾

A legteljesebb mértékben megveti a világ hiúságait. Betegeket ápol, szenvedőket vigasztal, az irgalmasság cselekedeteiben kifáradhatatlan. Mikor atyja a deli bajadonná serdült szüzet a politikai tekintetek javallásának is engedve férjhez akarja adni, a szűzies lélekben nem várt ellenállásra talál, mivel Margit már végleg Isten szolgálatára szánta magát. Ime a vallásosság ereje a gyöngéd szűzies lélekben !

Ha így átforgatnók a magyar történelem lapjait, a jámborságnak, alázatosságnak, önmegtagadásnak számtalan alakjával találkozunk. Mert a vallásosság sokféle alakban jelentkezhetik, épen annyiféleképp, mint a szeretet. S mi egyéb a vallásosság mint szeretet és bódolat Isten iránt, — szeretet embertársaink iránt. Valahány vallásos keblű embert a mult

vagy jelen elétek állít, mindazoknál a lélek egyik állandó alkotó eleme a Teremtő iránt mutatott kimondhatatlan vonzódás ; a másik eleme a vallásos szívű emberek lelkének a felebaráti szeretet, az a szeretet, mely Sz. Istvánt apostollá, Sz. Lászlót magyar népe erős kezű védőjévé, Sz. Erzsébetet, Sz. Kingát, B. Margitot az adakozásnak, gyógyításnak, szóval az irgalmasság mindennemű cselekedeteinek gyakorlóivá tette s annyi meg annyi ezer embert állított a mások védelmére vagy segítségére szoruló szűkalködők gyámoltatására.

Csak az Isten maga olthatta az emberi lélekbe a valóságosságot, mely egytall vágy a végtelen igazság, szépség és jószág iránt. Ti, kedves ifjak, kik gyöngéd lelketekeket naponként gyakoroljátok az igaznak, jónak és szépnek felismerésében, nem vágytok-e mindezeknek kűtfejére, nem sóvárogtok-e, hogy az örök Igazság, Jószág és Szépség közelébe jussatok ? Nem kívántok az emberszeretet gyakorlása által segítségére lenni azoknak, kik szegénységükben, gyámoltalanságukban a ti jószágokra szorultak ? S ha, — a miben legkevésbé sem kételkedem, — szivetek már eddig is fel-felángolt az Isten iránti és embertársaitok iránti szeretettől : nem éreztétek-e magatokat ezerszer jobbakkak, ezerszer boldogabbakkak, mikor bármi parányival is előbbre haladtatok ezen cél felé tartó törekvésetekben. De higyjétek is el, hogy a legbővebb jutalom áldása fog fejetekre szállani !

Isten ugyanis a bódolatot nem csupán megvárja tőlünk, hanem bőkezűleg, mint a leghatalmasabb fejedelmhez illik, meg is fizet az öt szeretőknek. Először kegyelmesen leereszkedik hozzánk, alázatos alattvalóihoz, jótéményeivel elhalmoz, segítségével bajainkból kiemel, sőt tévedéseinket is atyailag nézi el, ha gyarlóságunkat alázatos szívvvel beláttuk. Ő adja tehát a boldogságot is szivetekbe. Ezért a törekvés Isten után arányban áll a lelki nagysággal. Koronája az a nagy lelkeknek, ha átengedik neki magukat. Olykor bizonyos fűsészes szomjig fokozódik hennök, mely az ember megható szépségének kétségkívül legfelsőbb forra. Tekintsétek minden hely nagy lelkeit, azokat értem, kiket tágabb körű értelem, hatalmasabb elme, élénkebb képzelet, mélyebben érző és gyöngédebb szív emelnek a köznapiaság fölé, és mondjátok meg, van-e közöttök egyetlenegy, kiben nem honolt az Istennek szükségérzete, éh és szomj Isten után, nem látszott-e meg homlokukon, ha kielégítést nem nyertek, e dicső győtrelemnek szent sebhelye, ha pedig szomjukat olthatták, a megtalált igazságnak és Isten birtokának elragadó békéje.)

A felebarátok szemében csillogó hálakönyvek pedig ezerszeresen megérik a ti jó cselekedeteiteket.

Hát azt hallottátok-e, minő gyászos következményekkel jár Isten parancsainak áthágása ? Az égre vészes felhők gyűlekeznek, villám villámot érve basítja az ég kárpitját, majd megdördül az ég, hogy megreszkettesse a nagy mindenséget. Mikor a szívben párttűtes támad, tusa tusára kell, a nyugtalanság sivár megdöbbenései szétfészítéssel tenyegetik porhüvelyedet, s míg belső háborúság hullámain hanyódik csolnakod, segítséget hasztalannul remélsz. Ez, csupán ez a romboló hűtelenség hervasztja le úgy az egyes egyéneknek mint a családoknak és országoknak boldogságát. S mikor a szeretet és az irgalom kapcsai az emberi szívből kihullanak, ér-e valamit az a botor, az az önző szív ? Ér-e valamit az

1) Pauler : A magy. nemz. tört. az Arpádházi királyok alatt. II. 129.

2) Nyelvelmélt. VIII. 2.

1) Bougaud : A kereszténység és korunk I. 85.

emberi élet? Veszendőbe indul minden, a mi drága, minden, a mi féltett kincse az emberiségnek. a társadalom, a baza.

Őrizzétek meg kedves ifjak, sziveteknek e szent érzelmét, ápoljátok kebletekben a vallásosságot; ez biztosítja számotokra a földön a megelégedést és majd egykor egyesít Istennel, hogy ott a más hazában is örökre boldogok legyetek.

A míg a vallásosság a lélek szükségleteit, Isten után érzett vágyódását elégíti ki, addig a polgári erények gyakorlata, melyeket hazafiság névvel foglalhatunk egy szóba, a földi jólét megvalósítását tűzi maga eléül. A hazafiság maga a vallás törvényeiben is szentesítést nyer; maga az Úr Jézus köti mindenkinék szívére: *Szeresd felebarátodat!* Feljebb azt igyekeztem bebizonyítani, hogy a vallásosságnak egyik főalkotó eleme a felebaráti szeretet. Most meg azt állítom, hogy a hazafiság sem egyéb mint felebaráti szeretet, mely ugyan szűkebb körben érzeteti erejét, de heve, ereje annál nagyobb. Hívét, hatékonyságát a legnemesebb lelki mozzanatoktól veszi: az összetartozóság érzetéből, mely mindannyiunkat az előttünk sirba hanyatlott ember nyomokhoz fűz; a vérség képesától, a nyelvtől, multunk emlékeitől, melyek a magyar nemzet tagjait feloldhatatlan egésszé teszik; a vágytól, hogy éltnék napja minél gyümölcsözőbbé váljék a legközelebbi felebarátainkra: honfitársainkra. Nézeitek szét az emberiség legnagyobb alakjainak gyülekezetében, bizonynyal azt fogjátok látni, hogy ezek a nagy egyéniségek tetteikkel első sorban saját nemzeteiket boldogították. Az emberi tebenség ereje sokkal csekélyebb, sembogy korlátlanul érezhetően munkájának áldásait minden nemzetekkel. „Hol az ember — mondja Kőlesey, — ki magát a föld minden országainak szentelni akarván, forró szenvedelmet hordozhatna irántok keblében? Leonidas csak egy Spartáért, Regulus csak egy Rómaért, Zrínyi csak egy Magyarországot bálhatott meg.“ A legtevékenyebb szellem ereje is ellankadna, ha látná, hogy bármily erős törekvése is sikertelenül enyészik el, mikor azt az egész emberiség boldogítására irányozza. Épen ezért méltán fordulhatunk némi kicsinyléssel, sőt akár megvetéssel az úgynevezett kozmopolita szellemű emberek felé.

Ezzel ellentétben mily hatalmas alakjai vannak történelmünknek, kikre épen mint a bazaszeretet dicső példányképeire hivatkozhatunk. Ott van mindjárt az Árpádok családja. Az a háromszáz év, mely Sz. István után eltelt az ő vezérletük alatt, folytonos harc a németység, a görög császárság tamadásaival s a keletről hazánkba özönlő kún és mongol rohamaival szemben, a melyet azonban hazánk diadalmasan állott meg. Ezért tekinti a magyar nép III. Endrét, az utolsó Árpádot, a nemzet drága kincsének. Nagy Lajos, Hunyadi János, Mátyás király, a XVI. század hős várparancsnokai, Zrínyi Miklós a költő és hadvezér, Széchenyi István, — hogy a legnagyobb alakok közül is csak egy néhányat soroljak fel, — nem épen hazaszeretők és nemzetükért folytatott küzdelmeikért nyertek-e halhatatlan dicsőséget? Nem kevesebb hálával tartozunk nemzetünk bölcseseinek, az írónak is, kik szívük legszentebb érzelmeit, elméjük legtündöklőbb gondolatait áldozták a nemzetnek. Működésük emlékéhez győzelmes csaták fűződnek; a nemzeti érzés felébredésének győzelmei. Közülük néhányan pedig hazaszeretettüket valósággal vértanúilag vértükkel és halálukkal pecsételték meg.

Szavaimra talán ezt fogjátok felelni: „Hiszen dobog a mi szívünk is a vágytól, hogy hazánknak javára legyünk, s ég a lelkünk, hogy nagy tettek végrehajtói legyünk sóvárgásunk igaz voltának bebizonyítására, de tetterünk hogyan érvényesüljön, ha pályafutásunk szűk korlátok közé kényszerít. Hívságos balvélemény. A nagy történelmi eseményeket nem csupán egyesek készítik elő, bármily lángeszű emberek legyenek is. A diadalokat, a boldogságot, melyek néha egyes nemzeteket érnek, az egész nemzedék munkájának jutalmául szokta az Ég adni. Az egyes elvész, hogy az egész felmagasztosuljon.

A politikus, ki mellözve egyéni érdekeit, az állam, vagyis a polgárok jólétét tartja élete feladatának, a bíró, ki lelkiismeretének meggyőződése szerint osztja az igazságot, tisztviselő, ki pontosan végzi napi munkáját, a postás vagy vasutas, ki folyton talpon áll s fáradozik a mások érdekében, szóval mindazok, kik a közszolgálat ezerféle ágában éberséggel s pontosan teljesítik kötelességeiket: hazafias munkát végeznek. A kereskedő, iparos, földművelő, ha szorgalmasan és becsülettel végzik dolgukat, nem csupán családjukat tartásuk el, hanem hozzájárulnak az állam fennállásának biztosításához s ennyiben az ő munkájuk is hazafiasnak tekinthető. Ugy szintén közületek mindazok hazafiasan munkálkodnak, kik tehetségüket paragon nem hevertetve buzgón készílik elő jövőendő hivatásukra.

Mily nagy és nemes lesz pedig ez a hivatás! Ezeren meg ezeren fognak rátek tekinteni. A nép, melynek vezetői leszek, töleket vár buzdítást, felvilágosítást, jó példát; szavaitok gyakran életet kelthetnek az alvó szivekben, munkálkodásokat nyomán virágok fakadhatnak s áldani fogják neveteket. De kísértetbe is könnyen eshetek, az önérdék megtántorító szava léket ejthet az ingadozó lelkiismereten. Munkátokat akkor átok és romlás fogják kísérsni s a haragvó nemzeti Genius nem engedi meg, hogy árulásokot gyümölcsét elvezzétek. Azonkívül pedig: „Kinek szívében a haza nem él, az száműzöttnek tekintheti magát mindenből; s lelkében üresség van, mit semmi tárgy, semmi érzet be nem tölt.“ (Kőlesey: Parain.)

Hányan meg hányan voltak, kik akkor is szerették a hazát, mikor a hatalom birtokosai bőszerelmükért üldözéssel sujtotta, sőt életüktől is megfosztotta az állhatatosokat? Ki tudná felszámolni azoknak a hősöknek szent neveit, kik csak a közelebbi időkben a csatamezőket áztatták vérvérrel? S csak ti ne buzdulnátok-e fel nemes versengéssel a hazáért, a kiktől sem vért, sem nagybetű áldozatokat nem kíván szülő anyátok, mint csupán szeretetet, a kötelességek buzgó teljesítését?

Nem folytatom tovább igénytelen szavaimat. Hiszen, minden lépéseteknél nagy emlékek szólnak hozzátok, melyek jobban buzdíthatnak a vallásosság és hazafiság követésére, mint az én köznapi szavaim. Ősi székesegyházunkban ott pordoloznak a Hunyadiak banyai, kik a vallásosságot és hazaszeretetet oly szépen meg tudták egyeztetni; a batárban igénytelen kökereszt emlékezet Lépesnek, a hőselkai püspöknek vitéz küzdelmére és elesére. Ő is a kereszténység és a hazafiság vértanúja volt. A régi fejedelmi paloták körül még ott borong az erdélyi fejedelmek szelleme, a kik a magyarság megtartásában szerettek elővilhetetlen érdemeket. Ti dicső nagy ősök, ti szóljatok a zsenge szivekhez, hogy méltatlan

nok a ti emléketekhez ne legyenek! Hadd érezze meg a föld, hogy porait a szentek és hősök méltó unokái tapasztás és örömében az ég is azzal a mosolyával nevesse le rátok, kedves ifjak, a melylyel a hősöket győzelmes csatáik után üdvözölhette!

Péter János.

Sz. Misszió Csikmegyében.

„Intende, prospere procede et regna.“ Ez az új püspök küldetése. Főpásztorunk Alesikon is elmondhatja: „veni, vidi, vici.“ — Ezzel nincs még vége. Hódító hadvezér gondosságával csatolj: magához a meghódított sziveket, biztosítani kívánja hűségüket, a jóban való állhatatosságukat. Alesiki püspöki útjának emlékét, üdvös hatását semmi hatalom ki nem törli a hűvek szívéből soha. A haladatos sürüsséggel jövő szép körlevelek, a nép vezetési számára rendezett nagy lelki gyakorlatok, legújabbán a szent missziók által kíván ébren tartani Főpásztorunk hűveket és vezéri kart egyaránt.

VIII. század körlevélben tett felhívására többen kértek missziót; azonban egyelőre csak a végpontokra, Tusnád és Mevaságra küldhetett küldötteket. Messis multa, operarii pauci. Csik-Tusnádon szept. 25 én kezdette meg a két szent atya — Tisztelendő *Lollok József*, volt pázmáneumi Rektor, esztergomi kanonok és pápai praelatus, jelenleg egészséges és üdvösen működő lázárta misszionárius és *Galambos Kálmán* szent társával Sz. Vince gyermekei, Pilis-Csabáról, hol József főherceg ténseges kegyéből első és egyetlen háza van a Szent-Vince-kongregációnak — kezdette meg szent működését, nagy tapintat és körültekintéssel készített „napi rend“ mellett s vitte keresztül 8 napon Tusnádon és 8 napon Mevaságon október 9-ig.

Nemcsak a nyáj, de a pásztorok is különböző érzelmek közt fogadták a szokatlan, ismeretlen szent hadjáratot.

Azonban az alapos, tudományos nagy készültséggel és teljesen népszerű nyelven előadott egy-egy órás szent beszédek reggel és este, a közönkint buzdítással serkentett reggeli és esteli közös ima, a jó atyák kitartó buzgalma reggeli 5 órától 12-ig, délután 2—7, 8 óráig a templomban, hol az Ur Jézus türelmével várták és hallgatták a gyónokat; a harangoknak késő esteli meghuzása a bűnösök megtéréseért, a kemény szívek meglágyulásaért; az éjnap folyamatos ima és bűjt felolvasztotta a szívek jeges kérgét, oda vonzotta a megáldalkodott lelkeket úgy, hogy a szorgos dologról dacára különösen az utolsó napokban, mindkét helyen szüknek bizonyult a templom a helybeli és messze vidékről oda sereglett hűvek befogadására. S amint a templom naponkint inkább is inkább telt, azon arányban hallgattak el a gondolatlan beszédek, istenkáromlások és mulató helyek rikácsoló zajongásai.

Szép és épületes látványt nyújtott az Ur Jézus megkérlelésére, a B. Szűz tiszteletére és misszió-kereszt felállítására és felszentelésére a három utolsó napon összebordott sok virág, a fehérruhás, égőgyertyás hajadonok eleven koszorúja az oltár körül; az ezert felül haladó gyónók és áldozók száma, notorius templomkerülők megjavulása balálos ellenségek kibékülése, félbeszakított perlekedések, restituciók, családi béke helyreállítása, önmegadó békétírés, mindenkinek egyhangú balálkodása, szeszarusok kétségbeeső panaszkodása ugyanannyi hangos kiáltás, hogy a misszió isteni intéz-

mény s üdvös sikere kell hogy legyen, még a mi korunkban is. — Tenor sermonum: Első misszionárius volt Jézus Krisztus. Őt a mennyei Atya küldötte. Jézus küldöttei az apostolok, tanítványok. Minket az apostolok jogszerű utódja küldött. Nem emberi tudományt, hanem az evangéliumot hirdetjük, miut jó lelkipásztorotok káplánjai, ő kért, az ő áldása és rendeletei szerint járunk el tisztűkben. — A hűvektől nem kérünk, el sem fogadunk semmit. A mire nekünk öreg misszionáriusoknak szükűségünk van, azt megadja a plebános úr; azt alázatos köszönettel fogadjuk s azzal megelégszünk. Nálatok csak egyet keresünk, egy drága kincset, mely többet ér az egész világnál, azt sem azért, hogy elvigyük, hanem tudatára ébresszünk, mily megbecsülhetlen kincs birtokában vagytok. Lelketek megbecsülése figyelmeztetlek: „mentsd meg lelkedet“; a misszió kereszt felirata. — A pokolból mentsd meg, a boldog mennyország számára meutsd meg. Múntán eltávoztunk, ti is legyetek misszionáriusok a családban, a társaságban, stb. stb.

Ha Üdvözítők korában is az apostolok hasztalan erőlködtek egy makacs demoniakus meggyógyításán és Jézus-hoz kellett folyamodjanak annak a betegségnek kitűzése végett; úgy ma is vannak kronikus betegek, kiknek gyógyítására a lelkipásztor ezer és egy okból nem elégséges. Midőn az apostolok kérdezték Jézust, hogy ők miért nem gyógyították meg azt a bizonyos beteget, azt felelte Urunk: „Hoc genus deminiorum non eieitur, nisi in oratione et jejunio.“

Mi a lelkipásztornak évek munkája után sem akar sikerülni, annak elnyerése végett folyamodjék a misszióhoz. Két szent misszionárius folytonos imája és bűjtje, (tejjel és mézzel) a lelki pásztor és buzgó hűvek családokozása 8 napon át, — bizonyosan megteszi a hatást, az irgalom ajtajának, meg kell nyílnia előtte.

A lelki pásztornak a misszió megkönnyebbíti halála óráját, irgalmas ítéletet eszközöl számára megtért hűveivel egyetemben.

Az égnek élő misszionáriusok földi ellátása 8 napig nem sokba kerül; annál inkább nem, mert a házi gazdát főnöküknek tekintvén, tekintélyét végtelen emelik s kívánságára engedelmességből bűjtjüket is mérséklék.

Egyedüli sajnálatra méltó körülmény az, hogy kevesen vannak. Összesen a főnökkel együtt 4 tag. Ha többen lennének e csoda emberek, ha minden vidékre eljárnának időnkint, szép Magyar hazánkban; akkor lehetne reményük e század végén és jövő kezdetén, Főpásztorunk óhaja szeint is illő hódolatra az Ur Jézus Krisztusnak.

A. J.

Az erdélyi róm. kath. Státus részvétirata királyunk ő Felségéhez.

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Urunk!

Az erdélyi püspöki egyházmegyének hűvei Felségednek legbűségesebb katolikus alattvalói mai napon önkormányzatunk szervezete szerint közgyűlésre egybegyűlvén, lelkünk véghetetlen bánatával áldozunk Felséged és a magyar nemzet megszerveztel gyászának.

Ki értheti meg az irgalmas isteni Gondviselés rendelését, a mely megdicsőült Felséges asszonyunknak, Felséged

királyi hitvesének áldást és kiengesztelő békét osztó nemes életéért az élet és a halál kalváriáját juttatta osztályrészéül.

De meg van számunkra a hitnek bizonyossága, hogy a ki e földön Felségednek és nemzetünknek áldott jó szel-leme volt, az a halhatatlanság honában is őrzönk, oltalmazónk.

Adjon a jó Isten Felséged mélyen sujtott szívének a hitben megnyugvást és vigasztalást. És nyujtson enyhtilést a türbetetlen hiúság és a legőszintébb fájdalom, a melylyel Felséges urunk trónjának zsámolyához, a gyászba borult magyar szent korona köré sereglünk, hogy soha meg nem szűnő ragaszkodásunkkal Felséged bánatában osztályosak legyünk és nehéz uralkodói gondjain könnyíteni iparkodjunk.

Kik legmélyebb hódolattal öröklünk Császári és Apostoli Királyi Felségednek legalázatosabb alattvalói:

Kolozsvárt, 1898. okt. 27-én.

Az erdélyi római katolikus Státus gyűlésen:

Gr. Majláth Gusztáv Károly, Br Jósika Sámuel,
erdélyi püspök. világi elnök,

Dr. Ujfaluai (Tódor) József, Dr. Szamosy János,
egyházi jegyző. világi jegyző.

Az erd. róm. kath. státusgyűlés távirata a római szentszékhez.

Eminentissimo Cardinali Rampolla

Roma.

Fideles dioecesis Transsylvaniensis tam clerici, quam laici a me convocati, ut negotia ecclesiasticopolitica et scholastica iure a majoribus accepto petraent, ante omnia sacris rite celebratis Spiritum Sanctum invocaverunt, deinde ut amorem filialem et devotionem erga Suam Sanctitatem, caput, universae Ecclesiae testificentur, praesertim hoc anno vere illustri, quo Sua Sanctitas, quod certissimum benignae providentiae documentum est, sacerdotii annam sexagesimum, pontificatus vero vigesimum toto orbe plaudente celebraverat, quoque divina clementia Suam Sanctitatem exultatione omnibus bonis gravi morbo liberaverat, ad eum excelsum Sua Sanctitatis thronum summaque reverentia orant, Suam Sanctitatem, ut eis benedictionem apostolicam gratiosissime largiri dignetur.

Gusztávus Majláth.

Episcopus Transsylvaniensis.

Magyarul:

Főmagasságu Rampolla kardinálisnak

Róma.

Az erdélyi egyházmegye hivei, egyháziak és világiak egyaránt, kiket a végből hivtam össze, hogy az őseinktől reánk szállott jog szerint egyházpolitikai és iskolai ügyeket tárgyalják, mindenekelőtt sz. misét hallgatva, a szentlélek segítségét kérték ki, aztán ezen különösen nevezetes évben, melyben Ő Szentsége, a mi leghathatósabb bizonyítéka az isteni Gondviselés kegyességének, áldozarságának hatvanadik, pápaságának huszadik évét ünnepli az egész világ örömeire, s midőn az isteni kegyelem Ő Szentségét minden jóknak örömeire nagy betegségtől szabadította meg, ezen nevezetes évben hódolattal járulnak Ő Szentsége magas trónusa elé s legmélyebb tisztelettel kérik Ő Szentségét, hogy őket apostoli áldásában legkegyelmesebben részesíteni kegyeskedjék.

Majláth Gusztáv,
erd. püspök.

A pápa Őszentsége a Státus üdvözlétére Rampolla bíbornok államtitkár útján a következőleg válaszolt:

Illustrissimo Domino Gusztávo Majláth episcopo Transsylvaniensi.

Kolozsvár, Ungheria.

Beatissimus Pater pergrata habuit, devotionis sensa ac omnia laeta tuo tuorumque fidelium una tecum adunatorum nomine de prompta et apostolicam benedictionem peramanter tibi tuisque clero ac populo impertitus est. — Cardinalis Rampolla.

Magyarul: A szentséges atya igen kedvesen fogadta a kegyeletnek adóját, a te, valamint a hivedik nevében nyilvántott jókívánatokat, neked, papjaidnak és világi hivediknek egyaránt szeretettel apostoli áldását küldi. — Rampolla Kardinális.

Ima Szent Imréhez!

Kik ünnepekre itt ma összegyűltünk:

Szent Imre herceg nézz, tekints le ránk!

Dalt és virágot im csokorba fűztünk

S könyörögve száll az égbe hő imánk.

Dalt és virág szíveknek hő imája

Mind, mind neked szól Isten angyala.

Ezekkel esd e homok ifjusága:

Hogy légy vezére s el ne hagyd soha!

Ki életedben olyan tiszta voltál:

Bűn és mocsok szívedre nem tapadt,

Belőle földi vágyakat kioltál,

Hogy égbe nézhess és lehess szabad —

Óh hints be lelked tiszta harmatával,

Védő palástod oh terítsd fölénk!

Hogy el ne bukjunk szemben annyi csákkal

Szent Imre herceg jöjj, óh szállj közénk!

Óh szállj közénk és tanítsd meg hitből élni

Hazám reményét: zsenge ifjait.

Tudjon szeretni, türti és remélni

S tisztelni Isten szent parancsait!

Remegve féltse s védje mindhalálig

A tisztaságot: lelke kellemét!

Ereje véss s koldusszegényre válk,

Ha ezt a kincset tőle elvevők! . . .

Legyen keresztény, telve lángolással,

Legyen s maradjon a kereszt hive!

Ne szégyenelje gyáva szemhuntyással

De vallja bátran ajka is szíve!

Nagy őseinknek ez volt szent erénye,

Ez tette nagygyá ezt a nemzetet

Ez gyujta mindig kétségek ködébe

Reményfakasztó szép szövétneket! . . .

Szent Imre herceg vedd hát szent kegyedbe
 Hazám reményét: zsenge ifjait.
 S a mit ma szívből küld hozzád esengve:
 Hallgasd meg áldón hő fohászeit!
 Oh szállj közénk: erősítsd göngösgyűnk;
 Szívünk ha csügged, légy jó gyámola;
 Hogy mindhalálig tisztaságban éljünk;
 Maradj velünk és el ne haggy soha!

Szemlér Ferenc.

Koldustarisnyából.

(Petrosény — Szurduk.)

(Vége.)

Itt vagyunk tebát a Szurdukban!

Kissé elalott az eső. Kimászunk a kocsikból és szét-tekintünk. . .

Jobbról-balról s a merre tekintetünk elhatolhat, részint kopár sziklás, részint még talán sohasem irtott őserdőséggel benőtt bércék szegélyezik be a hol kisebb, hol nagyobb kanyarodásokban lejtő gyönyörű völgyet, mely sokhelyt s különösen ott, a hol megállánk, annyira összeszorul, hogy csak óriási sziklák repesztése által lehetett az imitt-amott tatóngó mélységek felett biztos utat nyitni, mely csillámpala, gráfit, kloritpala és mészszirtek között a kettős Zsil kristálytisza vizének partján kanyarog. A meredek sziklákról, hol szemes zergék vigyázva legelésznek, csodaszép páfránok, sötétzöld fenyők tekintenek le a völgykatalomba s a boszusan tovasiető Zsil habjai közelében vagy a nedvesebb oldalvölgyekben hatalmas levelű alpesi szattnyuk s az ősz derétől már-már fonyadozó, pirosas-sárga színű telekiák terjeszkednek. A nap-sugár egy percre kilopódnak a sötét felhők gomolyaga mögött s aranyos gloriával árasztja el a kövér esősepppektől, mint megannyi csillogó gyémánttól hajladozó ágakat és az égbe nyúló, tisztára mosott, barna szürteket s aztán ismét eltűnik. Misztikus tébomály borul a vadregényes helyre, mely az ő csaknem bantó csendjével s busító hervasásával szívünk-höz beszél s gótikus templomszerű sötétjével elmékedésre, imára int. Kalapunkat le vesszük . . . Szívünk hevesebben dobog, lelkünk ég felé emelkedik, ajkunk Isten mindenhatóságától áradozik . . . A leggyarlóbb képzelet is sasszárnyakat ölt, a legfásultabb kebel is megremeget. . . A hullámzó hegyek őserdői komor tekintettel meredeznek felénk s a cserjék titkos zúgásából mintha szegény hazánk ezen végső pontján álló nemtőjének hangját hallanók: Ne hagyjátok el e szép hazát! S ime, az évszázados fák komolyan bolintgatnak s a cserjék ágai reszketnek . . . A pillanat megható; magasztos voltát a félelmetes csend még emeli. S ebben az ünneplés csendben, melyet nem ér a nagy világ sértő zaja, csupán csak az iszonyatos mélységben alattunk hőmpolygó Zsil cseveg, mint egy gondtalan gyerek. Itt-ott a kiálló szürtekben megakad, habjai tajtékká verődnek, boszankodva morog, zúg-búg s aztán áttörve az akadályon tovább fut, siet rohan be — Romániába.

Három szorosan át útaztam már hazánkból Romániába, illetőleg Moldvába — most már egyesült, lévén Romania unita — a tömösin (Predeal), ojtozin és szurdukin át s mind a három a természeti szépség mesterműve, remeke. Oly hatalmas erődítmény mind a három, melyet csak a ter-

mészet gigászi keze alkothatnak. S mikor hazám végbátarán megállapodtam s vizatekintettem a völgyre, a zöld hegyekre, gyermekreményim s bánatim tanyájára, megilletődtem s szívem elszorult. Vajjon nem azért alkotta-e Isten oly széppé e hazát s annak épen a szomszéd államokkal érintkező vidékeit, hogy ez a szegény magyar haza a töle búcsúzó előtt még egyszer feltárja összes szépségét, összes báját, összes kincsét s ez által dobogó keblére visszaédesgesse? Vajjon a természet ezen bőkezű, sőt pazar szépsége a maga némaságával nem azt hirdeti-e, mit a kaszorus költő szavakkal így fejez ki:

„A nagy világon e kívül
 Nincsen számodra hely;
 Aldjon, vagy verjen sors keze:
 Itt élne, halnod kell!”

„Isten veled hazám, bátrak hazája!“ sobajtok fel a költővel s a román határör udvariasan nyitva fel a sorompót, mely hazánkat Románitól elválasztja, imígy üdvözölt: *Libera intrarea in Romania.*

Benn voltunk hát Romániában.

Az eső ismét megeredt. Behúzódtunk a kocsikba s így a ritka szép vidéket nem élvezhettük. Jó félóraig haladtunk a pompás országúton, mely szintén a sziklákból van kivájva s melyen egész moderu, francia stílusú s talán igen nagy fénytűzéssel épült remek hidak váltakoznak. Végre megállottunk.

A hidépítéssel foglalkozó olasz munkások tanyájában voltunk. Három összetakolt fakalibát láttunk s bennük az eső elől behúzódtott, gyanús kinézésű taliánokat. Tudja a jó Isten, olaszszal sobase tudtam szinpatizálni s Lucebenni világra szóló gaztette óta minden taliánban anarkistát látok, kinék a legkisebb mozdulatától is holtra ijedek. Nem fűrodtam most se az olaszok közé, inkább verjen az eső.

Deakjaink csakhamar egy kis boltot fedeztek fel. Kapható abban — jelenték lélekzszakadva — bor, sajt, kenyér, dohány, szivar s több efféle *hasznos* tárgy. Bementem én is a boltba. Egy petroleumos lámpás, melyekek tüvegét talán I. Károlynak királylányá való megkoronáztatásakor takarítottak ki némileg utoljára, árasztott szét *homályt* és büzt a kis bódében. Egy román atyafi adta a boltost s azt hiszem, aznap vígan zárta le a napi kassáját. A mi csak vehető, ehető, szíható, iható, szóval *szájba való* vala, az egy pillanat alatt alku és vásár tárgyat képezte. Sohse láttam ilyen jelenetet többé! Magyarul, románul, latinul folyt a diskursus, melyet állandó gesztusok kísérték. Kértek, könyörögtek, rimankodtak, lármáztak, furakodtak, elutottak, visszajöttek, pénzt váltottak, össze-vissza vásároltak — deakjaink. S ezt oly gyorsan s oly eszeveszetten, hogy azt hittem, hogy Lucifer szabaditotta ki összes alvilági demoniait. Boldog volt, ki pénzét szórhatta, haszontalanságra költötte; persze a bütszegi vendégszeretet a bugyellárist is egészen — telve hagyta. Volt hát honnan pocsékolni. Kis idő multával visszaindultunk Petrosénybe. Most már a hazantázás felől kellett komolyan konferálni. Hosszas tanakodás után elhatároztuk, hogy az éjfél 12:1-kor induló vonattal térünk vissza s ezzel reggeli 7 óra körül Fehérvárt leszünk.

A petrosényi intelligenciának egy tekintélyes része vett részt vacsoránkon, mely azonban már nem volt oly élénk, oly eszmedús, mint a megelőzők vallának. A kiállott fára-

dalmak s az éjjeli utazásra való kilátás nagyon meglátzott mindenkiben. Telt mult az idő. 11 óra körül szedelődni kezdtünk s szívélyes búcsút és hálát mondva petrozsényi jóismerőseinknek — 12 órakor már a vonaton ültünk — azaz fekdüztünk. Reggeli 7-30'-kor megtörve bár, de fogva nem itthon voltunk s aztán szétoszoltunk feledhetlen emlékekkel szívünkben.

— l —.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspökünk névnapja.** Folyó hó 4-én ünnepeltük püspökünk védőszentjének boromei Szent Károlynak ünnepét. Fiúi szeretettel vártuk e napot hogy illő kifejezést adjunk főpásztorunk iránt érzett ragaszkodásunknak és hódolatuunknak. Az ünnepségek sorozatát a főgymnázium derék ifjúsága nyitotta meg megelőző estve. Lámpionos zenetettel — közel 100 drb nemzeti színi lámpionnal és tüzoltó zenekisérettel vonult az ifjúság a püspöki palota felé, hol ének és a katonai zenekar által játszott darabok után Kekkel János VIII. oszt. tanuló üdvözölte remekül a kegyes főpásztort. Ő méltósága a nagypréposti lakás egyik, templomterre nyíló ablakából fogadta az ifjúság hódolatát. A megtámadtatások sokkal jobban esnek, mint az ünnepeltetések, mondá a püspök úr — mégis jól esik az ifjúság ragaszkodását látnom. Buzdítá azután az ifjúságot, hogy sziveiket emeljék fel gyakran az Istenhez, hogy áldja meg őket szülőikben, családjaikban, hogy áldja meg hazánkat, szentegyházunkat hogy annak bátor munkás tagjai lehessenek mindenha. Még egy zene- és énekdarab következett, mire a menet szép rendben visszavonult a gymnasium elé. Beláthatlan sokaság vett részt e nemes tüntetésben.

Szent Károly napján az ifjúság nagyrésze szentgyóvásához és áldozáshoz járult. Ő méltósága ott volt gyóvátók között. Azután kis misét mondott s megáldoztatta őket. Kilenc órakor Fábián Sándor nagyprépost püspöki helynök úr ünnepélyes szentmisét mondott melyen a káptalan és keblipapságon kívül az összes tanítézetek növendékei jelen voltak tanáraik vezetése alatt, nemkülönbén szépszámú publikum. Szentmise után a káptalan, papság, tanári karok és kispapok a püspöki palotába vonultak, hol Fábián Sándor nagyprépost úr üdvözölte ő méltóságát. Bor. Szent Károly ünnepe — mondá a nagyprépost úr alkalmat — szolgáltat nekünk, hogy ragaszkodásunkat és hódolatuunkat kifejezzük nemesak a mi magunk, de a távollevők nevében is. S kívánta, hogy ő méltóságát, az isteni Gondviselés égi Védője vezérlete alatt sokáig éltesse. Ő méltósága meghatottan mondott erre köszönetet. Köszönte azon jó kívánatokat, melyeket ma neki a papság az Ur oltáránál kívánt. Kívánta, hogy papjainak szive

mindinkább feléje hajoljon, hogy az együttes működés annál eredményesebb legyen. Egyben áldást kívánt a jelenlevő világiak működésére is, hogy mindenki s a ját körében Isten dicsőségét mozdíthassa elé.

Azután tisztelegtek Gyulafeléhvár szab kir. város tanácsa Novák Ferenc kir. tanácsos-polgármester vezetése alatt, a királyi ügyészség a kir. törvényszék nevében Korbuly Ignác kir. törv. bír., Kis Bálint ca. és kir. kamarás, Szabó kir. közjegyző és mások.

— **Mindenszentek ünnepe és halottak napja.** Mindenszentek napján püspök úr ő méltósága tartotta az ünnepélyes nagymisét fényes segédlettel, míg a szentbeszédet Zlamál Agoston főgymnáziumi tanár mondotta. Szentmise alatt a kispapok énekkara énekelt. — Délután négy órakor az újtemetőbe vonult a közönség, bonnan a halotti szertartás elvégzése után a régi temetőbe ment. Itt Szabó György káplán beszélt nagy bátással. A szentbeszédet a papnövendékek éneke előzte meg és követte. Halottak napján is ő méltósága végezte a nagymisét a szokásos abszolutióval együtt, úgyszintén a következő nap is a püspök és kanonokokért.

— **Személyzetiek.** Kovács Ferenc marosvásárhelyi apátplebános és maroskerületi főesperes betegeskedése miatt az esperesi teendők alól felmentetvén, a marosi kerület ideiglenesen két alperességre: a marosmenti és nyáradmentire osztott. Marosmenti alesperessé Szabó György szentszéki ülnök, nagyernyei plebános, nyáradmenti alesperessé pedig Papp János közsvényesremetei alesperes-plebános nevezetett ki.

— **Pápai áldás a kolozsvári főgymnáziumban.** Püspök úr ő méltósága október hó 30-án osztotta ki a pápai áldást a kolozsvári főgymnáziumban. Aznap reggel 8 órakor exhortációt tartott az ifjúságnak. Azután gyóntott és szentmisét mondott, a mely alatt az ifjúságot megáldoztatta és pápai áldásban részesítette. Erre az ifjúsággal a gymnasium disztermebe vonult, hol Erdélyi Károly dr. igazgató mondott köszönetet ő méltóságának buzgó fáradozásaiért. Ezt megelőzte és követte az énekkar egy-egy sikerült darabja. Még ő méltósága intezett az ifjúsághoz néhány buzditó szót, mire a szép ünnepély véget ért.

— **Az alsófelmegyei r. kath. tanítóegyesület** 1898. nov. 17-én Tövisen a r. kath. népiskola helyiségében gyűlést tart, melyre a t. tagokat és a tanítás ügyének barátait tisztelettel meghívja az elnökség. A közgyűlés tárgysorozata, 1.) D. e. 9 órakor ünnepies isteni tisztelet. 2.) Gyakorlati tanítás. Tartja Vitos Menyért tövisi tanító. 3.) Elnöki megnyitó. 4.) A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 5.) Plutarchos nevelési elvei. Felolvasás Zlamál Ágost főgymn. tanártól. 6.) A „Fegyelmzés az iskolában“ címmel kitűzött pályázatra beérkezett dolgozatok közül a legjobbak felolvasása. 7.) A pénztárnok jelentése. A költségelírányzat megállapítása. 8.) Indítványok. A gyűlés után egyik helybeli vendégelőben közebb lesz. Az ebédet részt venni öhajtok pár nappal előbb jelentkezzenek Vitos M. tanítónál!

— **Kápolna szentelés Lupényban.** Lélekemelő ünnepély folyt le szent. 23-án Lupény bányaközségben, melynek északi telepén egy kedves kis kápolnát szentelt fel Jancsó Ernő piskii esperes. Ünnepe volt ez, a sziveknek

az Istent szerető, a Jézus szívéhez ösztönözten ragaszkodó szívűeknek öröm s hála ünnepe.

Ott a Zsil völgye fölött a bércek festői birodalmában egy a messziből ideszakadt lengyel ajkú nép húzódott meg egy kis kolóniában, hogy a föld mélyének kincseit a fekete gyémántokat aknázza, nehéz munkájával keresse meg mindennapi kenyerét. Ott él e nép a vad természet főséges panorámájában elzárva a világ zajától: köröskörül fantasztikus változatokban hegykolosszusk emelkednek szájuk el előle a látkört s csak delfől tekinthet a völgybe — hol Lupény húzódik meg szerényen, álmódva nagy jövőjéről, — de a háttér ismét reugeteg hegygerince; a természet csöndjét csak kevéssé zavarja a hegyháton végignyujtózkodó sodronypálya monoton zakatolása, s összharmoniaiban szépen olvad bele a kolomp halk ösörgése itt-ott a hegyoldalon s a pásztorcipnak szomorú notája. . . . Itt él e nép s valóságos ihlettel áthatott lelke érezte, hogy a főséges összharmoniaiból még hiányzik valami. . . . egy kicsiny kápolna, a telep mellé elkülönített hely a természet nagy templomában egy harangoeskával, melynek lágy hangja megtörve néma csendet, édesen lopózik a szív mélyére s hívja imára a hegy lakóját, hogy leborulva az Úr Jézus oltára előtt, bámulva, imádjá a főséges természet hatalmas alkotóját — Istenét.

S im teljesülve a vágy. Ott áll már a kis kápolna a telep mellett benn Jézus Sz. Szíve oltárával, homlokzatán Jézus Sz. Szíve képével. Először kondul meg kis harangja s az első sz. misére hívja híveit. Összegyűlt a kolónia aprajaggyja a szép ünnepélyre, a község javarésze is feljött a rossz hegyi úton, sőt maga az igazán vallásos, nemes lelkületű igazgató sem sajnálta a fáradságot s feljött a nehéz, köves, agyagos lejtőn, hogy részt vegyen jámbor munkásainak örömeiben.

A lélekemelő szertartásnál és a sz. misénél Jancsó Ernő esperesnek Buday János plebános és Husák Gyula petrozenségi káplán segédkeztek. A szertartás után Jancsó E. esperes magyar és német nyelven beszédet intézett a jelenvőkhoz, élénk színekkel ecsetelvén a nap jelentőségét s kiemelvén az imának és a közös imára szentelt helyeknek kedves voltát Isten előtt. A nép örömet csak tetézte, mikor sz. mise végén saját anyanyelvükön zenghetek dicséretet az Úrnak a lengyelek.

De érthető is itt a határtalan öröm, hisz nehéz munkával keresett filléreiből hozta össze a szegény nép az összeget, havonta mintegy 25-40 frtot, hogy felépíthesse az Úr Jézus Sz. Szívének tiszteletére szánt kicsi, de kedves házikót. Munka időn kívül, mikor már a kenyérkereső munkájukban kifáradtak, fogtak e munkához s raktak követ-kőre, csak hogy legyen hol — imádkozniok. Így volt lehetséges, hogy a mintegy 2000 frtot érő kápolna csak 700 frtba került. Nagy része van a dologban s bizonyára ö-zintze elismerést is érdemel a derék bányaigazgató, mely a telket ingyen és a szükséges anyagot saját előállítási áron szolgáltatva; mindenesetre dicséretet érdemelnek Pilacovszky József felőr és Csikó Todor bányász is, kik szorgalmukkal társaikat is lekésítik; de oroszlan részt érdemel a dicséretből Budai János plebános, ki a 700 frt-hoz hiányzó 250 frtot saját zsebéből pótolta és a szent ügynek lelkes vezetője volt. — é. —

— **Meghívó.** A marosvásárhelyi róm. kath. főgymnasium ifjusága védőszenzente, Szent Imre tiszteletére 1898. november 5-én a Lénárt-féle (Tornaterem) hazbav, az ifjuság diszszászloja javára iskolai ünnepélyt rendez, melyre t. címet és családját tisztelettel meghívja a főgymn. ifjusága. Belépti-díj személyenként 30 kr.; családjegy 1 frt. — Műsor. I. D. e. 10 órákor exhortatio és ünnepélyes sz. mise. II. D. u. 5 órákor az irt helyiségben. 1. Himmusz, Erkeitől, éneklő a főgym. énekkara. 2. Alkalmi felolvasás, tartja Olti M. fő-

gymn. tanár. 3. Óda Sz. Imréhez, írta Szemlér Ferenc, szavalja Terényi B. VIII. o. tan. 4. Ének Sz. Imréhez, Meudelsóhntól, előadja a főgymn. énekkara. 5. Czelli bucsu, Melodráma Eendrői S.-től, szavalja Csathó K. VIII. o. tan. zongorán kiseri Eckwert L. III. o. tan. 6. Matinée előtt. Magán jelenet. Előadja Kiss M. VII. o. tan. 7. Hunyadi induló. Erkel Ferenc-től, éneklő a főgymn. énekkara.

— **Meghívó.** A gyergyói róm. kath. tanító-egyesület özi rendes közgyűlését 1898. évi november hó 14-én, (hétfőn) d. e. fél 9 óratól kezdődőleg Gyergyó Szt.-Miklóson az elemi népiskolánál fogja megtartani, melyre a t. tagokat és a tanügyi barátait tisztelettel meghívjuk. — Targyroszat. 1. 1/2 órákor szent-mise hallgatás. 2. Gyakorlati tanítást tartanak: Sántha Albert az irva-olvasásból az I., Hozó Anna k. a. olvasmányt tárgyal a II., Simon Adám a számtanból a III. a, Simonovits Gerő énekből a III. b., Todor Antala földrajzból a IV., Márton Gábor természettanból az V. VI. finosztályban, Ferenczy Balázs a beszédért. gyakorlatból a felszegi II. vegyes-, Hozó Pál a számtanból az alszegi I. vegyes oszt. 3. Elnöki megnyitó. 4. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 5. A gyakorlati tanítások méltatása. 6. Józsa Sándor előadása a számtan tanításról. 7. Pénztárnoki jelentés az egyesület pénztár állapotáról. 8. Önképzőköri jelentések. 9. Indítványok Gyergyó-Ditró, 1898. október 29-én. Józsa Sándor elnök. Borka Lajos főjegyző.

— **A brassói róm. kath. főgymnasium** égi védőszenzente Szent Imre kir. hercegnék emlékére és tiszteletére 1898. november hó 5-én, (szombaton) Nyilvános ünnepélyt tart, a következő programmal: 9 órákor: ünnepi szentmise, ennek végeztével szent beszéde, tartja Albert Ferenc, főgymn. hittanár. Ezt követi (az interet rajztermében): 1. „Tündökölő csillaga magyar nemzetek”. Egyhazi ének, előadja az ifjusági énekkar. 2. „Szent Imre herceg”. Wázel Ferenc-től, szavalja Kovácsy László, VII. oszt. tanuló. 3. Mária-dal, Schöpf F.-től, vegyeskarra átírta Jaschik Gyula, kar-nagy, gymnasiumi énektanár. 4. Felolvasás, tartja Baráczy Sándor, VIII. oszt. tanuló. 5. „Az anyai szeretet” Kemenes Ferenc-től szavalja Grünhut Alfréd, VI. oszt. tanuló. 6. „Hymnus” Erkel F.-től előadja az ifjusági énekkar.

— **A gyulafehérvári Szent-Imre** ünnepélyről lapunk közelebbi számában referálunk.

Pályázat.

— *A csikszentsimoni rk. tanítói és segédkantori állásra pályázatot hirdetek.*

1. Javadalmazás:

1. 134 forint 97 kr. a község pénztárából; 2) 7 forint stóla és szentmise alapítványi jutalék; 3) 95 régi véka rozsképe; 4) 81 régi véka zabkepe; 5) 11 forint ospora; 6) 18 terü lágú tűzifa; 7) 1194 □ kaszáló haszonélvezete; 8) Diszes lakás, mely áll: 2 szoba, konyha, kamra, pince és sütőház-ból. Továbbá van veteményes kertje, és istállója.

II. Kötelessége leendő: az 1—2 osztályosok és ismétlők tanítása; ez utóbbiaké fölülítva a kántortanítóval. Továbbá segédkantori teendőik végzése.

Pályázati határidő f. évi november 15-ike.

Csik-Szent-Simon, 1898. október 14.

Bálint Lajos s. k.
iskolaszéki elnök.

Szerkesztői posta.

E. P. M. Halottak napján. Sajnálattunkra a mult számából ki-maradt, most meg idejét multa. Talán jövőre, ha esetleg már meg nem jelent egy k. kolozsvári lapban.

K. I. T. Köszönjük szíves értesítést, de más o. ldalról már vettük. P. Gy. F.-Túr lly nyilvános köszönettel lapunkban nem hozunk

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Kóródy Péter dr.**

Szerkesztőtársak: **Bálint György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamal Ágoston.**

Nyomatott Papp György-nél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.